

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδότησεως 257/2017

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α΄ Τμήμα)**

Συνεδρίαση της 22.11.2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Νικόλαος Πατηνιώτης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2/22384/0025/13.3.2014 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Γενική Δ/ση Θησαυροφυλακίου και Προυπολογισμού, Δ/ση 25^η Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών, Τμήμα Δ'.

Ερώτημα: Ερωτάται αν η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, που παρεσχέθη υπέρ της επιχείρησης «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.» δυνάμει των υπ' αριθμ. 2/18872/0025/19.4.2006 και 2/41981/0025/26.7.2007 υπουργικών αποφάσεων, εξακολουθεί να ισχύει υπέρ του νέου νομικού προσώπου «ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ΑΒΕΕ» , που προήλθε από τη συγχώνευση των εταιρειών αυτών.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. 1^η Δανειοδότηση.

Σε εφαρμογή της υπ' αριθμ. 2/18872/0025/19.04.2006 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, (Β΄ 579), η επιχείρηση ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.,

ζήτησε με την από 14.07.2006 αίτησή της, την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τη χρηματοδότησή της με το ποσό των € 30.000.000, 00, από πιστωτικά ιδρύματα.

Επί της αιτήσεως, το Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου με την από 2.8.2006 απόφασή του ενέκρινε την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης με το ποσό των 20.000.000, 00 ευρώ (Εθνική Τράπεζα ποσό € 10.000.000, 00 και Εμπορική Τράπεζα ποσό € 10.000.000, 00), υπό τον όρο εγγραφής ισόποσων εμπραγμάτων εξασφαλίσεων και με την επιπλέον προϋπόθεση της ρύθμισης του υφιστάμενου δανεισμού της επιχείρησης, με ημερομηνία 30.06.2006, προς τα πιστωτικά ιδρύματα (χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου), σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην υπ' αριθμ. 15075/Β/657/05.04.2006 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, Ρυθμίσεις δανείων βιοτεχνικών κλπ. επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ν. Καβάλας (Β' 447). Τέλος, τα πιστωτικά ιδρύματα πριν από την εκταμίευση του ποσού του δανείου θα έπρεπε να ζητήσουν την τελική έγκριση της Υπηρεσίας. Εν συνεχεία, με το υπ' αριθμ. 2/67644/0025/23.11.2006 έγγραφο παρεσχέθη η τελική έγκριση της Υπηρεσίας, για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης με το ποσό των € 10.000.000,00 από την Εμπορική Τράπεζα και με το υπ' αριθμ. 2/67989/0025/28.11.2006 έγγραφο για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης από την Εθνική Τράπεζα, με το ποσό των € 10.000.000.

Σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης του αρμοδίου Συμβουλίου και των ως άνω σχετικών εγκρίσεων της Υπηρεσίας, υπεγράφησαν α) η υπ' αρ. 8157/19.12.2006 σύμβαση δανείου μεταξύ της επιχείρησης και της Εμπορικής Τράπεζας και β) η υπ' αριθμ. 2087016573/19.12.2006 σύμβαση τοκοχρεολυτικού δανείου μεταξύ της επιχείρησης και της Εθνικής Τράπεζας.

Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. πρωτ.100236577_13/21.03.2013 επιστολή της, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε ζήτησε την εξόφληση των απαιτήσεών της, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, που παρεσχέθη δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/18872/0025/119.04.20006 Υ.Α. για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ (Α.Φ.Μ. 997930287) πρώην ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ (Α.Φ.Μ. 094002183), επισυνάπτοντας, μεταξύ άλλων, την από 17/03/2010 Πρόσθετη Πράξη της υπ' αριθμ. 2087016573/19.12.2006 δανειακής σύμβασης, σύμφωνα με την οποία η πιστώτρια τράπεζα και οι ανώνυμες εταιρείες «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.» (Δανειζόμενος) και «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ» (Διάδοχος), συμφώνησαν ότι η διάδοχος υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της δανειζομένης, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 20950/19.02.2010 συμβόλαιο διόρθωσης και επανάληψης της 20789/29.12.2009 πράξης συγχώνευσης με σύσταση ανώνυμης εταιρείας.

2. 2^η Δανειοδότηση.

Σε εφαρμογή της υπ' αριθμ. 2/41981/0025/26.07.2007 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 1557), η επιχείρηση ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε. ζήτησε, με την από 27.05.2008 επιστολή της, την τελική έγκριση της 25^{ης} Διεύθυνσης Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί με το ποσό των € 27.500.000,00 από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Με το υπ' αριθμ. 2/41070/0025/30.05.2008 έγγραφο παρεσχέθη η τελική έγκριση της Υπηρεσίας για τη δανειοδότηση της επιχείρησης δυνάμει της ανωτέρω απόφασης από τα πιστωτικά ιδρύματα, ως εξής: Ι) από την Εμπορική Τράπεζα με το ποσό των € 15.125.000,00,

II) από την Εθνική Τράπεζα με το ποσό των € 10.986.250,00 και III) από την Alpha Bank με το ποσό των € 1.388.750,00

Ακολούθως υπεγράφησαν οι εξής συμβάσεις α) η υπ' αριθμ. 208/7023359/20.06.2008 σύμβαση δανείου μεταξύ της επιχείρησης και της Εθνικής Τράπεζας, β) η υπ' αριθμ. 33098/20.06.2008 σύμβαση δανείου μεταξύ της επιχείρησης και της Εμπορικής Τράπεζας και γ) η υπ' αριθμ. 5623/20.06.2008 σύμβαση δανείου μεταξύ της επιχείρησης και της ALPHA BANK.

Στις 30.08.2011, η Alpha Bank, με επιστολή της, ενημέρωσε την Υπηρεσία για την πρόθεσή της να προβεί σε συμψηφισμό της ληξιπρόθεσμης οφειλής του δανείου, που χορηγήθηκε δυνάμει της ανωτέρω απόφασης, με το προϊόν υφιστάμενης ενεχυριασμένης κατάθεσης, που είχε λάβει υπέρ του ανεγγύητου ποσοστού, αναφέροντας ως δανειολήπτη την επιχείρηση ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΑΒΕΕ και όχι την επιχείρηση ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε., υπέρ της οποίας είχε παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Εν συνεχεία, με την υπ' αριθ. πρωτ. 184/20.06.2012 επιστολή της, η Εμπορική Τράπεζα ενημέρωσε την Υπηρεσία ότι προτίθεται να καταγγείλει την υπ' αριθμ. 33098/20.06.2008 σύμβαση δανείου, για τους αναφερόμενους σε αυτή λόγους, κάνοντας για πρώτη φορά αναφορά στη συγχώνευση των επιχειρήσεων ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ και ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ. με σύσταση νέας εταιρείας. Στις επιστολές που ακολουθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα σχετικά με την πορεία των εγγυημένων δανείων αναφέρεται, ως δανειολήπτης, η επιχείρηση ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΑΒΕΕ.

Στις 05.09.2013, η Εθνική Τράπεζα ζήτησε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 100710665_13 αίτησή της, την εξόφληση των απαιτήσεων της λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, που παρεσχέθη δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/41981/0025/26.07.2007 Υπουργικής Απόφασης για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ (Α.Φ.Μ. 997930287) πρώην ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ (Α.Φ.Μ. 094002183), επισυνάπτοντας, μεταξύ άλλων, την από 17/03/2010 Πρόσθετη Πράξη της υπ' αριθμ. 208/7023359/20.06.2008 δανειακής σύμβασης, σύμφωνα με την οποία η πιστώτρια τράπεζα και οι ανώνυμες εταιρείες «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.» (δανειζόμενος) και «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ» (διάδοχος), συμφώνησαν ότι η διάδοχος υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της δανειζόμενης, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 20950/19.02.2010 συμβόλαιο, διόρθωσης και επανάληψης της 20789/29.12.2009 πράξης συγχώνευσης με σύσταση ανώνυμης εταιρείας.

Σε συνέχεια των ως άνω αιτήσεων της Εθνικής Τράπεζας, για εξόφληση των απαιτήσεων της λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, η αρμόδια Διεύθυνση ζήτησε από την Εθνική Τράπεζα όπως της παράσχει περισσότερα στοιχεία σχετικά τη συγχώνευση των επιχειρήσεων ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ και ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ.

Στις 05.02.2014, η Εθνική Τράπεζα διαβίβασε στην Υπηρεσία, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα εξής δικαιολογητικά: α) την ανακοίνωση καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της σύστασης της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ (ΦΕΚ 1986/18.03.2010), β) την ανακοίνωση καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της ανωτέρω επιχείρησης (ΦΕΚ 2469/05.05.2011) και γ) την ανακοίνωση καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της νέας τροποποίησης του καταστατικού της ανωτέρω επιχείρησης (ΦΕΚ 8440/09.08.2012).

Από τα ανωτέρω δικαιολογητικά προέκυψε ότι στις 17/03/2010 καταχωρήθηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών η έγκριση για τη συγχώνευση των ανωνύμων εταιρειών ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE και ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE.

Πέραν των ανωτέρω αιτημάτων για κατάπτωση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου από την Εθνική Τράπεζα, εκκρεμούν προς εξέταση και σχετικά αιτήματα από την Alpha Bank (πρώην Εμπορική Τράπεζα).

3. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν, περαιτέρω, και τα εξής:

Η πρώτη εκ των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων, ήτοι η επιχείρηση ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ (Α.Φ.Μ. 094002183), στην οποία παρεσχέθη η κρατική εγγύηση, *προ συγχώνευσης* εμφάνιζε καλή οικονομική πορεία, σύμφωνα δε με τον Ισολογισμό Μετασχηματισμού της 30.09.2009, που συντάχθηκε για τους σκοπούς της συγχώνευσης, η επιχείρηση είχε αυξημένη γενική ρευστότητα [Κυκλοφορούν Ενεργητικό (Αποθέματα + Απαιτήσεις + Διαθέσιμα): € 178.665.554,45 /Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις :€85.801.661,82 = 2,08], και άρα *είχε τη δυνατότητα κάλυψης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της*.

Η δεύτερη εκ των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων, ήτοι η επιχείρηση ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE (Α.Φ.Μ. 997928114), σύμφωνα με τον ισολογισμό μετασχηματισμού της 30.09.2009, που συντάχθηκε για τους σκοπούς της συγχώνευσης, στερούνταν παντελώς ρευστότητας (0,02), *ως εκ τούτου δεν είχε τη δυνατότητα κάλυψης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της*. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον ως άνω ισολογισμό οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τρίτους, οι οποίες ήταν στο σύνολό τους βραχυπρόθεσμες, δηλαδή απαιτητές σε χρονικό διάστημα ενός έτους, ανέρχονταν στα € 194.706.053,54 (Προμηθευτές: € 104.745.779,54, Τράπεζες: € 19.500.000,00 και Πιστωτές Διάφοροι: € 70.460.274,00) και οι απαιτήσεις της και τα ταμειακά της διαθέσιμα ανέρχονταν στα € 3.302.346,97 [Χρεώστες Διάφοροι: € 3.281.195,40 και Διαθέσιμα (ταμείο και καταθέσεις όψεως και προθεσμίας) :€ 21.151,57]. Η εν λόγω επιχείρηση σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλήθηκαν από το σύστημα ELENXIS έκανε έναρξη εργασιών στις 20.08.2009 και στις 17.03.2010 διακοπή λόγω συγχώνευσης, με κύρια δραστηριότητα «Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση χημικών προϊόντων, λιπασμάτων και αγροχημικών προϊόντων». Κατ' ουσία, η ανωτέρω επιχείρηση λειτούργησε μόνο για τριάντα επτά (37) ημέρες, ήτοι από 20.08.2009 οπότε έκανε έναρξη εργασιών μέχρι 30.09.2009, ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού μετασχηματισμού λόγω συγχώνευσης.

Ήδη από τους ισολογισμούς μετασχηματισμού της 30.09.2009, που συνέταξαν οι ανωτέρω επιχειρήσεις για τους σκοπούς της συγχώνευσης, προκύπτει καθαρά ότι το νέο νομικό πρόσωπο, που θα προέκυπτε από τη συγχώνευση, θα αντιμετώπιζε πρόβλημα ρευστότητας, καθώς η δεύτερη συγχωνευθείσα επιχείρηση είχε αυξημένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ποσού € 194.706.053 ευρώ, τις οποίες δεν μπορούσε να καλύψει καθόσον οι απαιτήσεις και τα ταμειακά της διαθέσιμα ανέρχονταν στο ποσό των € 3.281.195,40. Σημειώνεται ότι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, μετά τη δημοσίευση του πρώτου ισολογισμού του ανωτέρω νομικού προσώπου (έτος 2011), προέβη εντός του ιδίου έτους σε λήψη περαιτέρω ασφαλειών για την κάλυψη του ανεγγύητου από το Ελληνικό Δημόσιο ποσοστού, ήτοι ενεχυρίαση μεταχρονολογημένων επιταγών. Η Εμπορική Τράπεζα ΑΕ (νυν ALPHA BANK ΑΕ), για την κάλυψη του ανεγγύητου από το Ελληνικό Δημόσιο ποσοστού είχε ήδη προβεί σε ενεχυρίαση μεταχρονολογημένων επιταγών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 6.3.3 της με υπ' αριθμ. 33098/20.06.2008 σύμβασης δανείου.

Όσον αφορά τη μετοχική σύνθεση των συγχωνευμένων επιχειρήσεων προ συγχώνευσης και ίδρυσης της νέας επιχείρησης που προέκυψε από την συγχώνευση, εκτίθενται τα ακόλουθα α) Από την από 13.7.2006 μελέτη βιωσιμότητας (10ετές business plan 2006-2015) της ΒΦΛ, που υποβλήθηκε προκειμένου να παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, προκύπτει ότι το 85% του μετοχικού της κεφαλαίου κατείχαν οι κατόπιν δανείστριες τράπεζες και συγκεκριμένα ποσοστό 42,16% κατείχε η Εμπορική Τράπεζα, 24,23% η Εθνική Τράπεζα και 18,94% η Alpha Bank. Συνεπώς, η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου παρεσχέθη, στην ουσία, στις πιο πάνω τραπεζικές εταιρείες.

β) Μοναδικός μέτοχος της πρώτης εκ των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ, προ συγχώνευσης, ήταν η δεύτερη επιχείρηση με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE, η οποία έκανε έναρξη εργασιών στις 20.08.2009, με κύρια δραστηριότητα «Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση χημικών προϊόντων, λιπασμάτων και αγροχημικών προϊόντων» και στις 30.09.2009 συνέταξε ισολογισμό μετασχηματισμού λόγω συγχώνευσης με την πρώτη (πρόκειται για συγχώνευση μητρικής εταιρείας με θυγατρική της). γ) Μοναδικός μέτοχος της δεύτερης εκ των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE ήταν η επιχείρηση με την επωνυμία «SAPPHIRE LAMDA CAPITAL ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», η οποία έκανε έναρξη εργασιών στις 20.08.2009 (την ίδια ημερομηνία με την δεύτερη εκ των συγχωνευθεισών επιχειρήσεων) με κύρια δραστηριότητα «Υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών», δ) Μοναδικός μέτοχος του νέου νομικού προσώπου που προέκυψε από την συγχώνευση της ΒΦΛ με την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ABEE είναι η επιχείρηση με την επωνυμία «SAPPHIRE LAMDA CAPITAL ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

Σημειώνεται ότι η ALPHA BANK ΑΕ έχει καταθέσει α) την υπ' αριθμ. κατ. 113792/4211/2015 αγωγή κατά του Ελληνικού Δημοσίου για την εξόφληση των απαιτήσεων της συνολικού ποσού € 9.337.362,73, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, που παρασχέθηκε δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/18872/0025/19.04.2006 υπουργικής απόφασης και της υπ' αριθμ. 8157/19.12.2006 συμβάσεως δανείου και β) την υπ' αριθμ. κατ. 113798/4213/2015 αγωγή κατά του Ελληνικού Δημοσίου, για την εξόφληση των απαιτήσεων της συνολικού ποσού € 4.483.565,24 λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, που παρασχέθηκε δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/41981/0025/26.07.2007 υπουργικής απόφασης και της υπ' αριθμ. 33098/20.06.2008 συμβάσεως δανείου. Για τις αγωγές αυτές έχει ορισθεί μετ' αναβολή δικάσιμος, για τη συζήτησή τους, η 25.4.2018.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στα άρθρα 1, 6 και 11 του ν. 2322/1995, Παροχή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για χορήγηση δανείων - πιστώσεων (Α' 143), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 1

1. Επιτρέπεται στον Υπουργό Οικονομικών να παρέχει με απόφασή του, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη τριμελούς Διευπουργικής Επιτροπής που συνιστάται με τις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου σε ημεδαπές ή αλλοδαπές τράπεζες, ... καθώς και σε ξένες Κυβερνήσεις α. Για την κάλυψη δανείων, εγγυητικών επιστολών και πιστώσεων που χορηγούν προς: αα. Ημεδαπά πιστωτικά ιδρύματα, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Ν.Π.Δ.Δ., Κρατικά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, Δημόσιες Επιχειρήσεις γενικά, Ασφαλιστικούς

Οργανισμούς και Ταμεία, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανώνυμες Εταιρίες....., ββ. Ομάδες φυσικών προσώπων ή βιώσιμων ιδιωτικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών, για την προώθηση τη οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων κλάδων και δραστηριοτήτων.... 2.....3.....4. Για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα για τη δανειοδότηση των φορέων που αναφέρονται στις παρ. 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου δύναται να ζητηθούν κατά την κρίση του εγγυητή επαρκείς ασφάλειες, όπως εγγραφή υποθήκης υπέρ του Δημοσίου επί ακινήτων τους, εκχώρηση πόρων και δικαιωμάτων. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου καθορίζονται κάθε φορά στην απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία παρέχεται η εγγύηση. 5.....7. Σε περίπτωση κατάπτωσης των εγγυήσεων εξετάζονται από το Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργείο Οικονομικών), που ως εγγυητής εξυπηρετεί πλέον τα δάνεια, οι λόγοι και οι ενδεχόμενες παραλείψεις που συνετέλεσαν στην αδυναμία κανονικής εξόφλησης του δανείου από τους υπόχρεους φορείς. Το Υπουργείο Οικονομικών ...».

«Άρθρο 6

1. Συνιστάται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους Υποεπιτροπή στην οποία μετέχουν:

α.....β.....4. Η Υποεπιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες : α) Εξετάζει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση αίτησης παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για να διαπιστώσει αν πληρούνται από τους ενδιαφερόμενους φορείς οι προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, β) Μελετά και επεξεργάζεται τα οικονομικά στοιχεία των φορέων αυτών ... δ) Υποβάλλει τα πορίσματά της στη Διυπουργική Επιτροπή του άρθρου 5 του παρόντος νόμου και εισηγείται εγγράφως για την παροχή ή όχι της σχετικής σύμφωνης γνώμης της, προτείνοντας προϋποθέσεις και όρους παροχής της εγγύησης, καθώς και ασφάλειες που πρέπει να παραχωρηθούν από τους ενδιαφερόμενους ... 6. Για την εξέταση κατά ατομική περίπτωση αιτημάτων παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για δάνεια ή πιστώσεις προς εκτέλεση επενδυτικών προγραμμάτων υποβάλλεται, μεταξύ των άλλων δικαιολογητικών, οικονομοτεχνική μελέτη στην οποία πρέπει να αναφέρεται και ο τρόπος αποπληρωμής του δανείου ή της πίστωσης, καθώς και η έκθεση του πιστωτικού ιδρύματος που πρόκειται να χορηγήσει το δάνειο ή την πίστωση. 7. Για την εξέταση αιτήματος σε κάθε άλλη ατομική περίπτωση υποβάλλεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής του δανείου ή της πίστωσης και έκθεση του πιστωτικού ιδρύματος που πρόκειται να χορηγήσει το δάνειο ή την πίστωση. 8.....».

«Άρθρο 11

1. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από την κατάπτωση των εγγυήσεων που έχει παράσχει μετά από προηγούμενη βεβαίωση, ως εσόδων του, των σχετικών ποσών στις αρμόδιες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του πιστωτικού ιδρύματος ή άλλου φορέα, που χορήγησε το δάνειο, την εγγυητική επιστολή ή την πίστωση γενικά, τόσο κατά των πρωτοφειλετών όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυπόχρεων. 2. Οι ασφάλειες που χορηγούνται από τους πρωτοφειλέτες, τους εγγυητές και τους άλλους συνυπόχρεους στο όνομα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων για την εξασφάλιση των δανείων, εγγυητικών επιστολών ή πιστώσεων, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από τη βεβαίωση και μόνο ως εσόδων του εγγυημένων ανεξόφλητων οφειλών. 3.....4. Αν από

υπαιτιότητα του δανειστή ή πιστωτή δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων εξέλειπαν οι προϋποθέσεις χορήγησης της εγγύησης, το Δημόσιο ελευθερώνεται και τυχόν εντολές πληρωμής, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης, ανακαλούνται και εκπίπτουν από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες όπου έχουν βεβαιωθεί τα αντίστοιχα ποσά με μέριμνα της Δ/σης Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών (Γ.Λ.Κ.-Δ25). 5.....

5. Στα άρθρα 126 και 129 του ν. 4270/2014 Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) –δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις (Α' 143), που ισχύουν από 1.1.2015 και αποδίδουν ταυτόσημο δίκαιο με την προισχύσασα διάταξη του άρθρου 65 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού ...» (Α' 247), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 126 Εγγυήσεις

«1. Το Υπουργείο Οικονομικών είναι αποκλειστικά αρμόδιο για την παροχή εγγυήσεων για λογαριασμό του Δημοσίου. ...

2. Στην αρμόδια για τις εγγυήσεις του Δημοσίου Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους τηρούνται ειδικά βιβλία παρακολούθησης των παρεχόμενων εγγυήσεων, στα οποία καταχωρούνται όλα τα στοιχεία που αφορούν την πορεία των σχέσεων του Δημοσίου από τις εγγυήσεις αυτές.

3. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεών του, που απορρέουν από την κατάπτωση της εγγύησής του μετά από προηγούμενη βεβαίωση, ως εσόδων του, των σχετικών ποσών στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, τόσο κατά του πρωτοφειλέτη, όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυπόχρεων.

4. Εάν η εγγύηση δεν χορηγήθηκε έγκυρα λόγω πταίσματος του δανειστή ή πιστωτή, το Δημόσιο ελευθερώνεται και τυχόν εντολές πληρωμής, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης, ανακαλούνται και εκπίπτουν από τις Δημόσιες Οικονομικές υπηρεσίες, όπου έχουν βεβαιωθεί τα αντίστοιχα ποσά, με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

5. ...»

Άρθρο 129. Προϋποθέσεις σύναψης συμβάσεων «Συμβάσεις, από τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου, δεν δύναται να συνομολογηθούν εάν δεν προβλέπονται από γενικές ή ειδικές διατάξεις ή δεν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του».

6. Με τις διατάξεις των άρθρων 471, 475 (Αναδοχή χρέους –Δικαιώματα παρεπόμενα στην απαίτηση) και 847, 859, 861 και 862 (περί εγγυήσεως) του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 471. Με σύμβαση που συνάπτει με το δανειστή μπορεί κάποιος να αναδεχτεί ξένο χρέος έτσι ώστε να υπεισέλθει αυτός στη θέση του οφειλέτη και ο τελευταίος να απαλλαγεί.

Άρθρο 475. Δικαιώματα παρεπόμενα στην απαίτηση κατά του παλαιού οφειλέτη εξακολουθούν να υπάρχουν και μετά την αναδοχή. Εγγυητές όμως ενέχυρα και υποθήκες διατηρούνται μόνο αν συναίνεσε ο εγγυητής ή ο κύριος του ενυποθήκου ή του πράγματος που έχει ενεχυρασθεί, Προνόμια που ασκούνται στην αναγκαστική εκτέλεση ή στην πτώχευση αποσβήνονται με την αναδοχή.

Άρθρο 847 . Με τη σύμβαση της εγγύησης ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στο δανειστή την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή.

Άρθρο 859. Ο εγγυητής που ικανοποίησε το δανειστή δεν έχει αναγωγή, αν παρέλειψε να αντιτάξει βάσιμες ενστάσεις του πρωτοφειλέτη, που γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει.

Άρθρο 861. Ο εγγυητής μπορεί να απαιτήσει από τον πρωτοφειλέτη ασφάλεια και πριν ακόμη γίνει απαιτητή η οφειλή: 1. Αν χειροτέρεψε η περιουσιακή κατάσταση του πρωτοφειλέτη, 2.

Άρθρο 862. Ο εγγυητής ελευθερώνεται, εφόσον από πταίσμα του δανειστή έγινε αδύνατη η ικανοποίησή του από τον οφειλέτη.»

7. Στα άρθρα 68 και 75 του ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών (Α' 144), τα οποία προστέθηκαν με το άρθρο 9 του Π.Δ. 493/1987 Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιρειών...προς το Κοινοτικό Δίκαιο κλπ. (Α' 236) και το άρθρο 75 συμπληρώθηκε με το άρθρο 70 του ν. 3604/2007 Αναμόρφωση και τροποποίηση του ν. 2190/1920 κλπ. (Α' 189), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 68. «1. Η συγχώνευση ανωνύμων εταιρειών πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέας εταιρείας.

2. Συγχώνευση με απορρόφηση είναι πράξη, με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη ανώνυμη εταιρεία (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους, ενεργητικό και παθητικό, έναντι απόδοσης στους μετόχους τους μετοχών.....».

Άρθρο 75. «1. Από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες, όσο και έναντι των τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα: α) Η απορροφούσα εταιρεία υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της ή των απορροφουμένων εταιρειών, περιλαμβανομένων των διοικητικών αδειών που έχουν εκδοθεί υπέρ της ή των απορροφουμένων εταιρειών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή.»

8. Στην υπ' αριθμ. 2/18872/0025/2006 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις Τράπεζες για τη ρύθμιση οφειλών προερχομένων από δάνεια βιοτεχνικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών, κτηνοτροφικών επιχειρήσεων βιομηχανικού τύπου και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στο Ν. Καβάλας (Β' 579), ορίζονται τα εξής: «Παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για τη ρύθμιση των υφιστάμενων μέχρι 30.6.2006 ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών που προέρχονται από δάνεια που έχουν χορηγηθεί για πάγιες εγκαταστάσεις και κεφάλαια κίνησης σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, κτηνοτροφικές επιχειρήσεις βιομηχανικού τύπου, ξενοδοχειακές, αλιευτικές και ναυτιλιακές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν, ανεξάρτητα από την έδρα της επιχείρησης, στο νομό Καβάλας σε ένα νέο δάνειο, συμπεριλαμβανομένων και των τόκων του πρώτου εξαμήνου 2006, το οποίο θα εξοφληθεί σε ίσες εξαμηνιαίες χρεολυτικές ή τοκοχρεολυτικές δόσεις, με πρώτη καταβλητέα δόση την 31.12.2006 και τελευταία την 31.12.2016... Σε περίπτωση μη καταβολής δύο συνεχόμενων δόσεων με τους αναλογούντες τόκους ή δύο τοκοχρεολυτικών δόσεων που προκύπτουν από την ανωτέρω ρύθμιση θα καθίσταται ολόκληρο το ποσό των ρυθμιζόμενων οφελών ληξιπρόθεσμο και απαιτητό. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου είναι οι ακόλουθοι: Η σύνταξη μελέτης βιωσιμότητας από την εταιρεία, στην οποία θα περιλαμβάνονται: α) οι συνολικές υποχρεώσεις της εταιρείας, όπως αυτές θα διαμορφωθούν μετά τη ρύθμιση των οφειλών προς το πιστωτικό σύστημα, τους προμηθευτές της, τα ασφαλιστικά ταμεία, το Δημόσιο και την αγορά γενικότερα, καθώς και οι συμφωνίες - ρυθμίσεις αποπληρωμής των υποχρεώσεων αυτών.... β) Το ταμειακό πρόγραμμα της εταιρείας για μια τριετία. γ) Οι προβλέψεις εσόδων και κερδών της για μία τριετία. δ) Τα κεφάλαια κίνησης

που θα απαιτηθούν για την λειτουργία της και τις πηγές άντλησής τους. ε) Οι υφιστάμενες εξασφαλίσεις, οι τυχόν προτεινόμενες αναδιρθρώσεις των υφιστάμενων εξασφαλίσεων που καλύπτουν τις ρυθμιζόμενες οφειλές, καθώς και οι νέες προτεινόμενες εμπράγματα εξασφαλίσεις για τις ρυθμιζόμενες οφειλές.

Η μελέτη βιωσιμότητας, η οποία δύναται να περιλαμβάνει και σχέδιο επιχειρηματικής εξυγίανσης μέσω της υπαγωγής της εταιρείας σε συμφωνία πιστωτών του άρθρου 44 του ν. 1892/1990, υποβάλλεται προς τη Δ25/ Τμ. Δ', όπου και αξιολογείται πριν την τελική έγκριση για την παροχή της εγγύησης.... Μαζί με την αξιολόγηση της μελέτης βιωσιμότητας θα εγκρίνεται και το σχέδιο επιχειρηματικής εξυγίανσης περιλαμβανομένων της αναδιάρθρωσης των οφειλών της εταιρίας προς τα Πιστωτικά Ιδρύματα, της αναδιάρθρωσης των υφισταμένων εξασφαλίσεων και της λήψης νέων εξασφαλίσεων.

Σε περίπτωση που οι πρωτοφειλέτες δεν εξοφλήσουν δύο ολόκληρες τοκοχρεολυτικές δόσεις, και μέσα σε ένα τρίμηνο από τη λήξη της δεύτερης ανεξόφλητης δόσης οι Τράπεζες, προκειμένου να εξοφληθούν από το Δημόσιο, οι εγγυημένες απαιτήσεις τους, θα πρέπει να υποβάλουν τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην υπ' αριθμ. 2/478/0025/4.1.2006 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Διαδικασία βεβαίωσης και διαγραφής οφειλών δανείων εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο, (Β'16).

Οι προαναφερόμενες Τράπεζες πρέπει να επιδιώκουν μέσα στον ανωτέρω οριζόμενο χρόνο των τριών (3) μηνών, για τον οποίο το Δημόσιο καλύπτει με την εγγύησή του τους τόκους υπερημερίας, την είσπραξη από τους πρωτοφειλέτες των ληξιπρόθεσμων εγγυημένων από το Δημόσιο δόσεων με την ίδια επιμέλεια που δείχνουν και για τα δάνεια που χορηγούν χωρίς την εγγύηση του Δημοσίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, αναλαμβάνει την υποχρέωση εξόφλησης των εγγυημένων απαιτήσεων των Τραπεζών, που θα περιλαμβάνουν το ανεξόφλητο εγγυημένο ποσό κεφαλαίου, τους ανεξόφλητους τόκους (συμβατικούς και υπερημερίας μέχρι ενός τριμήνου) και τέλος, τα έξοδα επίδοσης της αναγγελίας κλεισίματος λογαριασμού.»

9. Τέλος στην παράγραφο Α, 6 της υπ' αριθμ. 2/478/0025/4.1.2006 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, Διαδικασία βεβαίωσης και διαγραφής οφειλών εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο (Β' 16), ορίζονται τα εξής:

«6. Στις περιπτώσεις που έστω και εκ των υστέρων κριθεί, ότι, συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4, του άρθρου 11, του ν. 2322/1995, δηλαδή διαπιστωθεί, ότι από υπαιτιότητα του δανειστή ή του πιστωτή δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων εξέλιπαν οι προϋποθέσεις χορήγησης της εγγύησης, το Δημόσιο ελευθερώνεται και η 25η Διεύθυνση, ανακαλεί την εγγύηση του Ελληνικού δημοσίου, προβαίνει στη σύνταξη ΑΦΕΚ για την διαγραφή της βεβαιωμένης απαίτησης και τυχόν εντολές πληρωμής, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης, ανακαλούνται. Η πράξη της ανάκλησης κοινοποιείται και στον πρωτοφειλέτη.».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

10. Η εγγύηση είναι σύμβαση με την οποία ο εγγυητής αναλαμβάνει την ευθύνη έναντι του δανειστή, ότι θα καταβληθεί η οφειλή του πρωτοφειλέτη, (847, 848 Α.Κ). Η εγγύηση είναι σύμβαση συναινετική, αφηρημένη (υπό την έννοια ότι δεν εξαρτάται από την εσωτερική σχέση εγγυητή-οφειλέτη) και ετεροβαρής, με παρεπόμενο και επικουρικό χαρακτήρα, καταρτίζεται δε

μεταξύ εγγυητή και δανειστή χωρίς να απαιτείται η σύμπραξη ή η συναίνεση του οφειλέτη (ΑΠ 238/1977 ΝοΒ25, 1183).

Εξάλλου, αναπόσπαστο γνώρισμα του παρεπόμενου δικαιώματος είναι ότι ιδρύεται και λειτουργεί όχι αυθύπαρκτα και αυτοτελώς, αλλά μόνο σε σύνδεση με κάποιο κύριο δικαίωμα, το οποίο απλώς ενισχύει ή διευρύνει.

Το πιο σημαντικό εννοιολογικό γνώρισμα της εγγύησης είναι ο ουσιωδώς παρεπόμενος χαρακτήρας της, ο οποίος εκφράζει τη διαρκή, μονομερή εξάρτηση της μίας υποχρέωσης (αυτής από την σύμβαση εγγύησης μεταξύ δανειστή- εγγυητή) από την άλλη υποχρέωση (αυτής από την κύρια ενοχή μεταξύ δανειστή- πρωτοφειλέτη). Η μία υποχρέωση, η κύρια, είναι αυτή που προσδιορίζει σταθερά την νομική τύχη της άλλης, της παρεπόμενης υποχρέωσης (ΝΣΚ 155/2016).

Εξάλλου επί συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιρειών δι' απορροφήσεως ενώνονται οι περιουσίες των συγχωνευόμενων εταιρειών, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η μεν απορροφούμενη εξαφανίζεται ως υποκείμενο δικαίου, της περιουσίας της περιερχομένης με οιονεί καθολική διαδοχή στην απορροφούσα, η οποία είναι η μόνη που εξακολουθεί να υφίσταται.

11. Περαιτέρω η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και οι όροι παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τα πιστωτικά ιδρύματα, ημεδαπά και αλλοδαπά, για δάνεια που χορηγούν σε ανώνυμες εταιρείες, διέπονται από τις διατάξεις του ν. 2322/1995, των κατ' εξουσιοδότηση τούτου εκάστοτε εκδιδόμενων σχετικών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, του άρθρου 126 του ν. 4270/2014 (για το χρονικό διάστημα από 1-1-2015 και εφεξής) και του άρθρου 65 του ν. 2362/1995 (για το χρονικό διάστημα μέχρι 31-12-2014). Οι διατάξεις αυτές, ως ειδικές, υπερισχύουν των γενικότερων περί εγγυήσεως διατάξεων του Α.Κ. (ΝΣΚ 536/2011), οι οποίες εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον τούτο δεν αποκλείεται από τις διατάξεις του ν. 2322/1995 και των συναφών υπουργικών αποφάσεων (ΑΠ 1000/2006, 1179/2004, 757/2003, 55/2002, 1774/1999 , ΝΣΚ 155/2016, 124/2014, 331/2013).

12. Η εγγύηση του Δημοσίου απασκονεί στη διευκόλυνση της χρηματοδότησης των οικονομικώς πληττομένων επιχειρήσεων, στην τόνωση της ανάπτυξης σε συγκεκριμένη περιοχή και στην ενίσχυση της ρευστότητας προς επιχειρήσεις, οι οποίες είναι μεν βιώσιμες, εν τούτοις δεν μπορούν να προσφέρουν επαρκείς εξασφαλίσεις, ώστε να πετύχουν τη χρηματοδότησή τους από τις τράπεζες.

Είναι σαφές, ότι οι διατάξεις που ρυθμίζουν την παροχή της εγγύησης του Δημοσίου για την τραπεζική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αφορούν και θεραπεύουν το δημόσιο και γενικότερο συμφέρον (Γνωμ. ΝΣΚ 513/2011), έχουν επιτακτικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, συνιστούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου, των οποίων η εφαρμογή δεν δύναται να αποκλεισθεί από την ιδιωτική βούληση (ΝΣΚ 124/2014).

13. Η διαδικασία παροχής συγκεκριμένης εγγύησης του Δημοσίου προβλέπεται στην εκάστοτε εφαρμοζόμενη υπουργική απόφαση. Η διαδικασία αυτή ξεκινά με πρωτοβουλία της επιχείρησης, μετά από αίτημα της οποίας, εκδίδεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εγκριτική διοικητική πράξη (κατόπιν αποφάσεως του Συμβουλίου Διαχείρισης και Αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου του άρθρου 37 του ν. 3458/2006). Με αυτήν αφενός δηλώνεται ρητά ότι παρέχεται η εγγύηση του Δημοσίου (συνήθως σε ποσοστό 70 ή 80% επί του συνόλου των οφειλών της επιχείρησης) και αφετέρου συγκεκριμενοποιούνται οι ειδικότεροι όροι παροχής της εγγύησης του Δημοσίου (το ασφαλιζόμενο ποσό, η πιστώτρια τράπεζα, τυχόν λοιπές εμπράγματα και ενοχικές εξασφαλίσεις κλπ.). Εν συνεχεία, συνάπτεται δανειακή σύμβαση μεταξύ της επιχείρησης και της τράπεζας, στο κείμενο της οποίας περιέχεται

ειδική αναφορά στην εγγύηση του Δημοσίου. Αυτό το συμβατικό έγγραφο κοινοποιείται στη συνέχεια στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Το Δημόσιο, ως εγγυητής, αναλαμβάνει δια της συμβάσεως εγγυήσεως την υποχρέωση να εξοφλήσει τις απαιτήσεις που αφορά η εγγύησή του, εφόσον οφειλόμενες από τον πρωτοφειλέτη δόσεις του χορηγηθέντος δανείου γίνουν ληξιπρόθεσμες. Σε αυτή την περίπτωση, η δανείστρια τράπεζα προβαίνει σε καταγγελία καθιστώντας ολόκληρο το οφειλόμενο ποσό ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και εν συνεχεία ζητά την κατάπτωση της εγγύησης του Δημοσίου (δηλαδή την εκ μέρους του Δημοσίου εξόφληση των εγγυημένων οφειλών, σε εκπλήρωση της υποχρέωσής του από την εγγύηση), υποβάλλοντας στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα απαραίτητα δικαιολογητικά για έλεγχο.

Με τη βεβαίωση και μόνο της από την εγγύηση απαίτησής του, το Δημόσιο υποκαθίσταται εκ του νόμου στα δικαιώματα της δανείστριας τράπεζας τόσο κατά του πρωτοφειλέτη όσο και κατά κάθε τρίτου που εγγυήθηκε υπέρ αυτού, λόγω αυτοδίκαιης από το νόμο εκχώρησης από την τράπεζα όλων των άλλων ασφαλειών (άρθρο 11 παρ.1 ν. 2322/1995, ΑΠ 1564/2005, ΝΣΚ 124/2014).

Οι εξασφαλίσεις γενικότερα, που παρέχονται από τον οφειλέτη - υπερού η εγγύηση, οι οποίες αναφέρονται στην οικονομική του κατάσταση ή συνίστανται σε προσωπικές εγγυήσεις ή εμπράγματα ασφάλειες, αποτελούν απαραίτητα στοιχεία και αιρέσεις της παρεχόμενης εγγύησης του Δημοσίου, σε περίπτωση δε μη χορήγησής τους, η σύμβαση της εγγύησης δεν ολοκληρώνεται (βλ. άρθρ. 6 παρ. 4 και άρθρ. 11 του ν. 2322/1995), (ΝΣΚ 18/2013).

Εάν, μετά την ολοκλήρωση κατάρτισης της σύμβασης εγγύησης, ανακύψει ανάγκη τροποποίησης των ενοχικών ή εμπραγμάτων εξασφαλίσεων κατ' απαίτηση, κατόπιν υποβολής σχετικής πρότασης, ενός εκ των μερών, η αρχική σύμβαση εγγύησης τροποποιείται, ώστε να συμπεριληφθεί η νέα αίρεση. Η τροποποίηση συντελείται, όπως και η κατάρτιση, ήτοι με απευθυντέα δήλωση του ενός μέρους προς το άλλο και αποδοχή του τελευταίου (ΝΣΚ 124/2014).

14. Εξάλλου, ειδική διάταξη αναγκαστικού δικαίου περί ελευθερώσεως του εγγυητή από τη σχετική ευθύνη και απόσβεσης της εγγύησης περιέχεται στην παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 2322/1995, σύμφωνα με την οποία το Ελληνικό Δημόσιο ελευθερώνεται ως εγγυητής, αν από υπαιτιότητα του δανειστή ή πιστωτή δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων εξέλιπαν οι προϋποθέσεις χορήγησης της εγγύησης (βλ. και άρθρο 65 παρ. 4 προισχύσαντος ν. 2362/1995, ήδη άρθρο 126 παρ. 4 ν. 4270/2014). Ως υπαιτιότητα (ή πταίσμα) νοείται όχι μόνο ο δόλος και η βαριά αμέλεια, αλλά και η ελαφρά αμέλεια του δανειστή ή πιστωτή ως προς την εκτέλεση των όρων της σύμβασης, χωρίς, βεβαίως, να αποκλείονται περιστατικά που στοιχειοθετούν καταχρηστική άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων (βλ. άρθρο 281 ΑΚ, πρβλ. και άρθρα 862, 914 ΑΚ, ΑΠ 301/1973 ΝοΒ 21.1148, ΝΣΚ 124/2014, 478/1988).

Στην περίπτωση που συντρέξουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της αμέσως ως άνω ειδικής διάταξης, η Διοίκηση επιβάλλεται να ανακαλέσει όλες τις σχετικές διοικητικές πράξεις που έχει εκδώσει (πρβλ. ΑΠ 757/2003).

Τα παραπάνω περιστατικά που προβλέπονται στην οικεία νομοθεσία, ως αναγκαίες προϋποθέσεις είτε για την έγκυρη παροχή της εγγύησης του Δημοσίου είτε για τη συνέχιση ισχύος της, αποτελούν το δικαιοπρακτικό θεμέλιο, με βάση το οποίο τα συμβαλλόμενα μέρη προχωρούν στην κατάρτιση των σχετικών συμβάσεων (δανειστή-εγγυητή και δανειστή-οφειλέτη), η δε συνδρομή τους ελέγχεται αρμοδίως.

15. Ως εκ τούτου σε περίπτωση που δανειστρία τράπεζα απευθυνθεί στο Δημόσιο για την εξόφληση επικαλούμενης απαίτησής της συνεπεία κατάπτωσης εγγύησης του Δημοσίου για δάνειο που αυτή χορήγησε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2322/1995, το Δημόσιο δια των αρμοδίων οργάνων του κρίνει εν πρώτοις αν όντως συντρέχει περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησής του πριν δώσει την εντολή για την εξόφληση της σχετικής απαίτησης (ΑΠ 1564/2005). Στο πλαίσιο αυτού του ελέγχου εξετάζεται (άρθρα 1 παρ. 7 και 11 παρ. 4 του ν. 2322/1995 καθώς και παρ. Α,6 της υπ' αριθμ. 2/478/0025/4.1.2006 υ.α.) αν δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων εξέλιπαν οι νόμιμες προϋποθέσεις χορήγησης της εγγύησης ή από πταίσμα του δανειστή έγινε αδύνατη η ικανοποίησή του από τον οφειλέτη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 862 ΑΚ. .

16. Εξάλλου, αρρήκτως συνυφασμένη με τον ανωτέρω επισημανθέντα χαρακτήρα των παρεχόμενων από το Δημόσιο εγγυήσεων, ως αποβλεπουσών προεχόντως στην εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος, είναι η κατά κανόνα πρόβλεψη σε υπουργικές αποφάσεις σχετικές με την χορήγηση εγγυήσεων του Δημοσίου, περί της υποβολής πριν από τη χορήγηση και ως απαραίτητος όρος αυτής από την υπό χρηματοδότηση επιχείρηση μελέτης για την οικονομική κατάσταση και βιωσιμότητάς της. Αν τέτοια μελέτη δεν υποβληθεί και περαιτέρω δεν αποβεί θετικός ο έλεγχος εκ μέρους της Διοίκησης, δεν εγκρίνεται η παροχή της εγγύησης. Αυτονοήτως, είναι τόσο σημαντική, εξ απόψεως δημοσίου συμφέροντος, η απαίτηση ελέγχου της οικονομικής βιωσιμότητας της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης, ώστε πρέπει να θεωρείται, σε όσες περιπτώσεις δεν έχει ρητά περιληφθεί σε υπουργικές αποφάσεις η πιο πάνω πρόβλεψη, ότι σιωπηρώς εξυπακούεται, σε αρμονία με το σχετικό περιεχόμενο των εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων, που κάνουν ρητή αναφορά στο εν λόγω αναγκαίο προαπαιτούμενο της έγκυρης παροχής της εγγυήσεως του Δημοσίου.

17. Στην προκειμένη περίπτωση εκδόθηκε σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2322/1995 η υπ' αριθμ. 2/18872/19.4.2006 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, περί παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες για τη ρύθμιση οφειλών προερχομένων από δάνεια βιοτεχνικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών, κτηνοτροφικών επιχειρήσεων βιομηχανικού τύπου και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στο Ν. Καβάλας.

Η απόφαση αυτή, που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και έχει δεσμευτική κανονιστική ισχύ, θέτει όρους και προϋποθέσεις για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, όπως, μεταξύ των άλλων, τη σύνταξη, από την εταιρεία, μελέτης βιωσιμότητας, την οποία υποβάλλει στο Γ.Λ.Κ. και περιέχει όλα τα κρίσιμα οικονομικά της στοιχεία (έσοδα, έξοδα, υποχρεώσεις, τις υφιστάμενες και προτεινόμενες εξασφαλίσεις των οφειλών, τις προβλέψεις εσόδων και κερδών για μία τριετία), τα οποία είναι αναγκαία για να μπορέσει η αρμόδια Υπηρεσία ορθά να αξιολογήσει την κατάσταση της εταιρείας πριν από την τελική έγκριση για την παροχή της εγγύησης.

Οι αμέσως ως άνω όροι αποτέλεσαν εν συνεχεία και συμβατικούς όρους στις συναφθείσες μεταξύ του Δημοσίου και των δανειστριών τραπεζών συγκεκριμένες συμβάσεις, γενόμενοι κατ' αυτό τον τρόπο αποδεκτοί από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Εν τούτοις, με την επακολουθήσασα απορρόφηση λόγω συγχωνεύσεως της εταιρείας, χάριν της χρηματοδοτήσεως της οποίας το Δημόσιο παρέσχε την εγγύησή του, επήλθε η εξαφάνισή της ως αυτοτελούς νομικού προσώπου και αντίστοιχα η περάτωση της αναληφθείσας εγγυητικής ευθύνης, διότι αυτή παρεσχέθη ενώπιει και δυνάμει της υποβληθείσης σε θετικό έλεγχο οικονομικής καταστάσεώς της, που έπρεπε, σε εφαρμογή της προαναφερόμενης κανονιστικής

Υ.Α., να προηγηθεί της παροχής εγγυήσεως, ως απαραίτητο προαπαιτούμενό της. Εξάλλου, δεν τηρήθηκε η προδιαγραφόμενη στην ίδια κανονιστική Υ.Α. διαδικασία υποβολής ελέγχου και εγκρίσεως μελέτης βιωσιμότητας της απορροφούσας εταιρείας. Συνεπώς η παρασχεθείσα από το Δημόσιο εγγύηση δεν συνεχίσθηκε αλλά έληξε συγχρόνως με την λόγω συγχώνευσης εξαφάνιση της απορροφηθείσας εταιρείας, εν σχέσει με την οποία και μόνο εγγυήθηκε το Δημόσιο.

18. Η ίδια κρίση στηρίζεται και στην αναλογική εφαρμογή εν προκειμένω του άρθρου 475 Α.Κ. Ειδικότερα, κατ' αυτή τη διάταξη, επί αναδοχής ξένου χρέους, δια συμβάσεως συναπτομένης μεταξύ τρίτου προσώπου (αναδοχέας) και του δανειστή (άρθρο 471 Α.Κ.), οι έναντι του τελευταίου τυχόν παρασχεθείσες εγγυήσεις διατηρούνται μόνο αν συναίνεσε ο εγγυητής. Ο νομοθετικός λόγος (ratio) εντοπίζεται στο γεγονός ότι ο εγγυητής στηρίχθηκε, για την παροχή της εγγυήσεώς του, στην οικονομική κατάσταση του παλαιού οφειλέτη, που όμως με την αναδοχή του χρέους ενδέχεται να μεταβληθεί ουσιωδώς εν σχέσει με τον αναδοχέα, δυσμενώς εις βάρος του εγγυητή. Συνεπώς, η ρύθμιση του άρθρου 475 Α.Κ. καλύπτει, κατά το πνεύμα και το σκοπό της, και τις περιπτώσεις απορροφήσεως λόγω συγχωνεύσεως μιας εταιρείας, για την διασφάλιση εκπλήρωσης των οφειλών της οποίας παρεσχέθη εγγύηση, διότι και σε αυτές τις περιπτώσεις ενυπάρχει, στην οιονεί καθολική διαδοχή, που συνεπάγεται η απορρόφηση, το κρίσιμο στοιχείο της μεταβιβάσεως του υπέρ ου η εγγύηση χρέους από ένα (νομικό) πρόσωπο σε ένα άλλο.

Επειδή, κατά το ιστορικό του ερωτήματος, το Δημόσιο δεν συναίνεσε ως εγγυητής για την διατήρηση της εγγυήσεώς του και για το χρόνο μετά τη σύνδεση της εγγυητικής οφειλής με ένα νέο νομικό πρόσωπο (νέος οφειλέτης), δεν διατηρήθηκε η παρασχεθείσα εγγύησή του, κατ' εφαρμογή του άρθρου 475 Α.Κ.

Απάντηση

19. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α'), γνωμοδοτεί ομοφώνως, ότι, η παρασχεθείσα από το Ελληνικό Δημόσιο εγγύηση υπέρ της επιχείρησης με την επωνυμία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΕ.» δυνάμει των υπ' αριθμ. 2/13872/0025/19.4.2006 και 2/41981/0025/26.7.2007 αποφάσεων του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, δεν εξακολουθεί να ισχύει υπέρ του νέου νομικού προσώπου με την επωνυμία «ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ ΑΒΕΕ», που προήλθε από τη συγχώνευση, δι' απορροφήσεως, των εταιρειών αυτών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 18.12.2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαριλάουης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο εισηγητής

Νικόλαος Πατηνιώτης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.